

Stortingets president
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

20/9207-

26. november 2020

Skriftlig svar på spørsmål nr. 479

Jeg viser til brev fra Stortingets president datert 18. november 2020 med spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Geir Adelsten Iversen.

Spørsmål

Vil fiskeriministerens hjelpe til slik at denne ungdommen fra Kjøllefjord får fiske videre med en annen båt slik at han oppnår krav for å få fiske krabbe til neste år?

Begrunnelse

"En ung fisker (18) er på bar bakke etter at han mistet sjarken i brann i Kjøllefjord Han har fått nei til leiefartøy. Det betyr fiskestopp og ingen krabbekvote neste år. Fiskere i åpen gruppe, ikke lenger fikk bruke leiefartøy. I 2017 ble forskriften lettet på. Da ble kravet at man måtte ha eid båten som skulle erstattes, i minst to år. Og dessuten vært i fiskerimantallets Blad B i to år. Derfor kan ikke David Ingilæ få bruke leiefartøy. Det er bare noen måneder siden han kjøpte sjarken. Og fordi han fikk avslag på Blad B i 2018, har han heller ikke oppfylt dette kravet. Da han igjen søkte sist vår, var alt i orden.«Tillatelse til å benytte leiefartøy i lukket gruppe etter første eller tredje ledd kan gjøres gjeldende for fiske i åpen gruppe dersom det forliste/havarerte fartøyet eller utskiftingsfartøyet har deltatt i åpen gruppe i det aktuelle fisket med samme redskap i minst to av de tre foregående årene. Det kan dessuten gis tillatelse til å benytte leiefartøy i åpen gruppe ved forlis/havari dersom leiefartøyet har en største lengde på under 11 meter, og eier av det forliste/havarerte fartøyet er ført på blad B i fiskermanntallet og har deltatt med dette fartøyet i åpen gruppe i det aktuelle fisket i minst to av de tre siste avsluttede kalenderårene forut for forliset/havariet. (deltakerforskriften § 52 femte ledd)» I september kjøpte han 33-fotingen «Pil», bygd i 1989, for 1,2 millioner og døpte den om til «Polarfangst.» Alt av sparepenger gikk med til egenandelen banken krevde. Sjarken var godkjent (klasset) med alt av sertifikater, noe det i

dag er strenge krav til. 18-åringen startet med linefisket straks papirene var i orden. Det var fortsatt noe igjen av den garanterte torskekvoten for åpen gruppe. Dessuten kunne han fiske etter ferskfiskordningen. Målet var å fiske for 300.000 kroner før årsskiftet. Denne summen kan bli nytt krav for full krabbekvote i 2021, til en verdi av kanskje en halv million. David var godt i gang da tragedien inntraff natt til søndag 8. november. Selv var han i Kirkenes da en nabo ringte 02.30 og fortalte at det var full fyr i sjarken. Fullstendig utbrent endte den i fjæra. David ønsker å fiske videre med et leid fartøy."

Svar:

Det er trist å høre om fiskefartøy som blir ødelagt i brann, og jeg har forståelse for at situasjonen kan være vanskelig for fartøyeier. Som fiskeri- og sjømatminister vil jeg likevel være forsiktig med å uttale meg om den konkrete saken fordi en eventuell søknad om leiefartøytillatelse skal behandles av Fiskeridirektoratets regionkontor som er underordnet Nærings- og fiskeridepartementet.

Jeg kan imidlertid kommentere regelverket for bruk av leiefartøy i åpen gruppe, siden representanten Adelsten Iversen problematiserer dette i det skriftlige spørsmålet.

Det klare utgangspunktet i fiskeriregelverket er at bare fartøyeier skal kunne drive fiske med et fartøy, for egen regning og risiko. Det er videre et klart utgangspunkt at kvote tildeles ett bestemt fartøy og bare kan fiskes med dette fartøyet. Dette skal blant annet bidra til å hindre såkalt skjult omsettelighet av kvoter, eller kvoteleie. Regelverket om bruk av leiefartøy har derfor alltid vært ganske restriktivt. Tradisjonelt har man bare åpnet for bruk av leiefartøy i lukkede fiskerier, og ikke i åpne fiskerier. Dette har sammenheng med at mulighetene for omgåelse er mye større i åpen gruppe, hvor det ikke er begrensninger på hvor mange aktører som kan delta.

Det var først med denne regjeringen at det i det hele tatt ble åpnet for en begrenset adgang til bruk av leiefartøy i åpen gruppe. Fra og med 2017 ble det åpnet for bruk av leiefartøy i åpen gruppe dersom det aktuelle driftsgrunnlaget også omfatter fiske i lukket gruppe. Fra og med 2018 ble adgangen utvidet til også å gjelde driftsgrunnlag som bare omfatter fiske i åpen gruppe. Det ble satt flere strenge vilkår for tildeling av leiefartøytillatelse i åpen gruppe, blant annet er det en absolutt forutsetning at det havarerte/forliste fartøyet eller utskiftingsfartøyet har deltatt i åpen gruppe i det aktuelle fisket i minst to av de tre foregående årene.

Begge disse endringene innebar en oppmykning av regelverket om bruk av leiefartøy, og de ble vedtatt etter at det var gjennomført konsekvensvurderinger og alminnelig høring, og hvor man forsøkte å balansere de ulike motstridende hensynene. En ytterligere oppmykning har ikke vært aktuell fordi det i for stor grad vil legge til rette for omgåelse av regelverket.

Jeg konstaterer at representanten Adelsten Iversen nå likevel ønsker at vi skal endre disse bestemmelsene, uten noen form for konsekvensutredning eller høring.

Jeg har også merket meg at Riksrevisjonen i sin undersøkelse av kvotesystemet har vært skeptisk til utviklingen mot mer bruk av leiefartøy. Riksrevisjonen har anbefalt at jeg vurderer tiltak for å hindre at økende andeler av kvoten mangler tilkobling til et fartøy, og jeg har ved flere anledninger gitt uttrykk for at jeg vil vurdere alle Riksrevisjonens anbefalinger.

Det er på denne bakgrunn ikke aktuelt for meg nå å sette i gang en egen prosess for å åpne for mer bruk av leiefartøy i åpen gruppe, særlig ikke uten konsekvensutredning og høring, hvilket ville måtte gjøres dersom det skulle komme denne personen til nytte i år.

Det ville for øvrig ikke være sikkert at vedkommende ved bruk av leiefartøy ville klare å nå neste trinn i kvotestigen for kongekrabbekvoter, som ville være kr 200 000:

<i>Førstehåndsverdi (kr) fra annet fiskeri i 2019</i>	<i>Kvotefaktor</i>	<i>Fartøykvote (tonn)</i>
25 000–49 999	0,25	0,543
50 000–199 999	0,50	1,085
200 000 ≤	1,00	2,170

Slik jeg har forstått saken, er det det å nå opp til neste trinn i kvotestigen som er hovedsaken for vedkommende. Her kan det være en mulighet, for å fange opp uheldige tilfeller som dette, at vi tar inn en egen dispensasjonsbestemmelse fra inntektskravet i forskriften om regulering av kongekrabbe, hvor vi allerede har en hjemmel for dispensasjon, som følger:

"Fiskeridirektoratet region Nord kan dispensere fra kravet til omsetning dersom eier av fartøyet på grunn av sykdom har vært forhindret fra å delta i fiske i 2019. Det må fremlegges dokumentasjon på sykemelding og fangstinntekter fra annet fiskeri i 2016, 2017 og 2018. Kvoten kan da baseres på et gjennomsnitt av fartøyeiers sluttседdelførte omsetning av annen fisk enn kongekrabbe med fartøyet i disse årene. I slike tilfeller skal det gjelde tilsvarende vilkår som nevnt i annet ledd for hvilken omsetning som kan legges til grunn."

Vi vil derfor raskt utrede og sende på høring et forslag til en slik bestemmelse, som eventuelt vil kunne vedtas i løpet av vinteren og i så fall få virkning for kongekrabbekvoten i 2021. En slik innfallsvinkel vil etter min oppfatning kunne innebære en bedre løsning på den problemstillingen som den aktuelle saken har reist.

Med hilsen

Odd Emil Ingebrigtsen